

Uitdagingenworkshop - Kop van Kessel-Lo en blauwput

Preventieproject gerealiseerd met de steun van Kom op tegen Kanker
(projectID: 12330)

Wie hebben we rond de tafel?

1-minuut kennis maken

- ▶ Wie ben je?
- ▶ Wat is je link met de buurt?
- ▶ Waar mag je jou voor wakker maken?

Wat gaan we vandaag bespreken

1. Wat gaan we doen? Het traject dat we aan het lopen zijn
2. Analyse
3. Analyse: van inzichten naar uitdagingen
4. Afronden en evalueren

1

Wat gaan we doen?

Het traject dat we aan het lopen zijn

Wat gaan we doen?

Toolkit ontwikkelen om in buurten de sociale norm rond roken een stap meer rookvrije te maken

- ▶ Inspirerende praktijken
- ▶ Praktische stappen
- ▶ Tips
- ▶ ...

- ▶ 4 piloottrajecten
 - Menen Centrum
 - Poperinge Bellewijk
 - Mechelen
 - Casablanca en blauwput

Wat gaan we doen?

Waarom dit traject rond roken en sociale norm

1 / 2

rokers haalt hun
pensioenleeftijd niet

24,4%

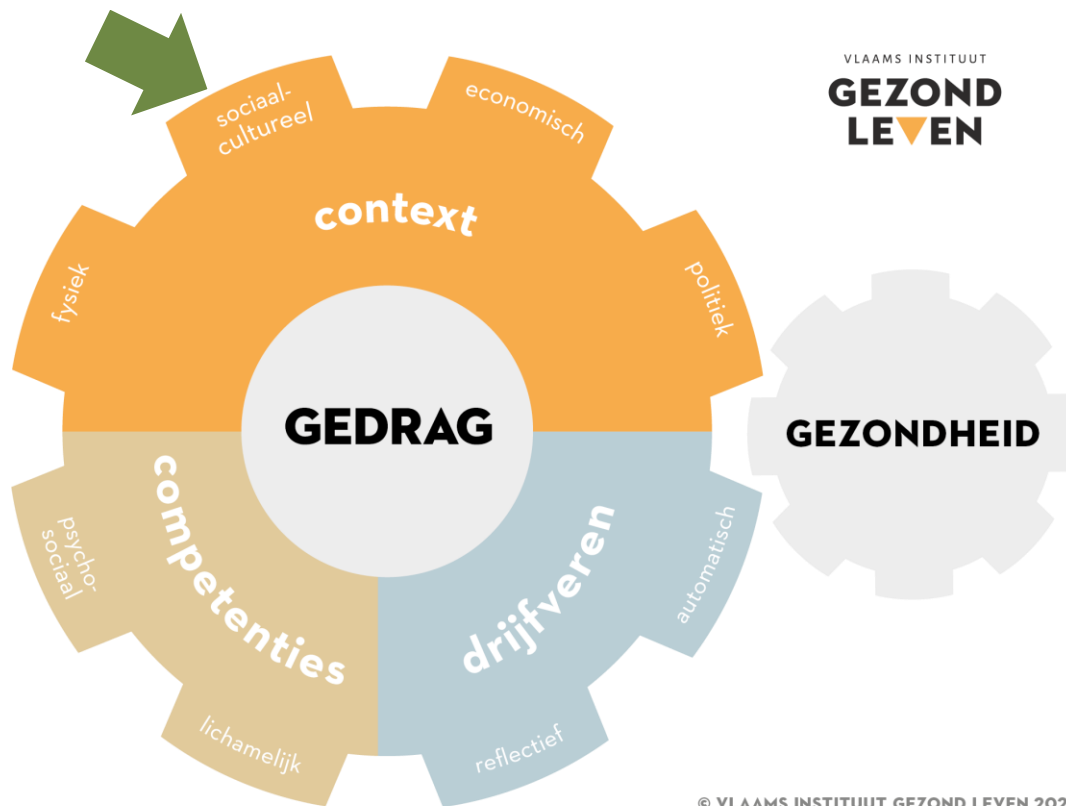
Rookt bij de laagste inkomensgroep
(14% bij hoogste inkomensgroep)

4X

meer kans om zelf te
starten met roken als je
ouders roken

- ▶ Niet de bedoeling om iedereen te dwingen om te stoppen met roken

Sociale norm en gedrag

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

 van
vlaams apothekers netwerk

 Zorgzaam Leuven

© VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN 2020

**GEZOND
LEVEN**

Sociale norm rond roken

- ▶ **Descriptieve norm:** gewenst/aanvaardbaar gedrag op basis van wat de meerderheid effectief doet
- ▶ **Injunctieve normen:** gewenst/aanvaardbaar gedrag op basis van voorgeschreven regels en wetten
- ▶ **Gepercipieerde normen:** gewenst/aanvaardbaar gedrag op basis van de aangevoelde groepsnorm
- ▶ **Subjectieve normen:** gewenst/aanvaardbaar gedrag op basis van aangevoelde verwachtingen van anderen

Voortraject
(sept-nov)

Analyse (nov-
maart)

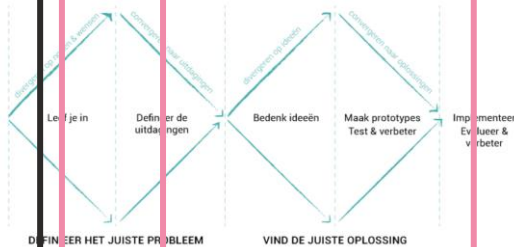
Ontwikkeling van acties
(maart-aug)

Uitvoeren van acties (jul-mei)

Evaluatie en
samenvoegen (maart-
aug)

Kick-off Vandaag
2022

Derde
samenkomst

2023

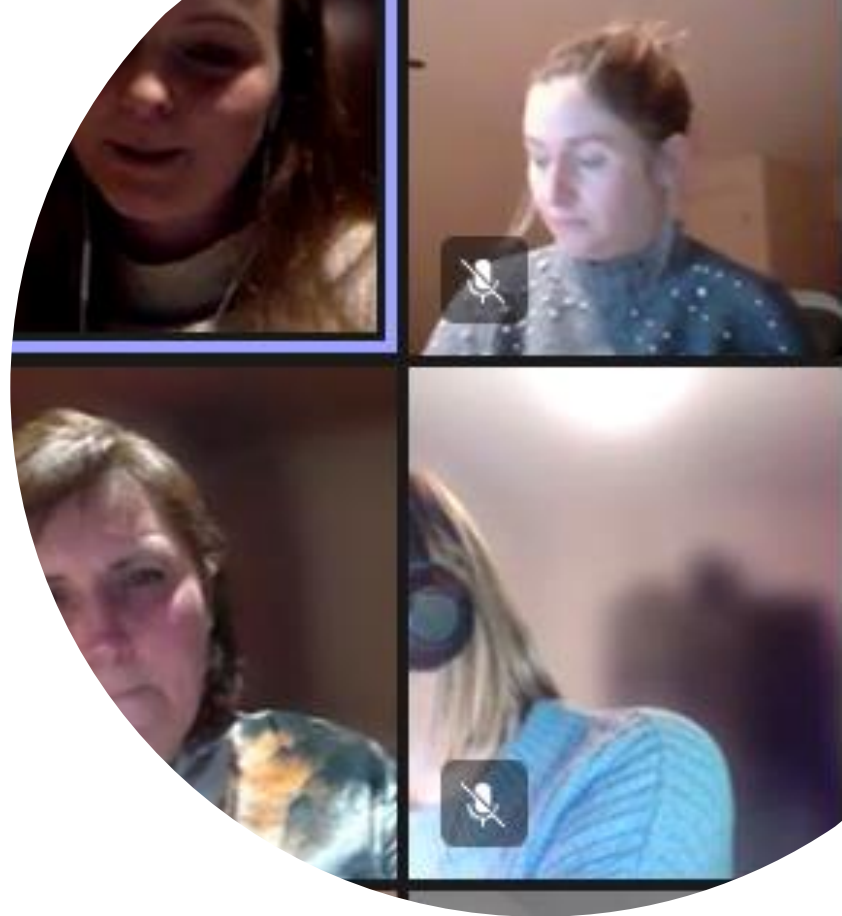
Evaluatie
samenkomst

**GEZOND
LEVEN**

Kick off

13/01 via Teams

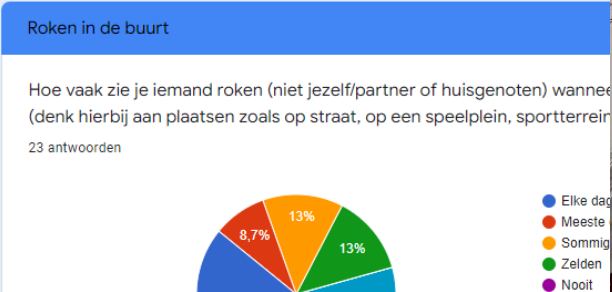
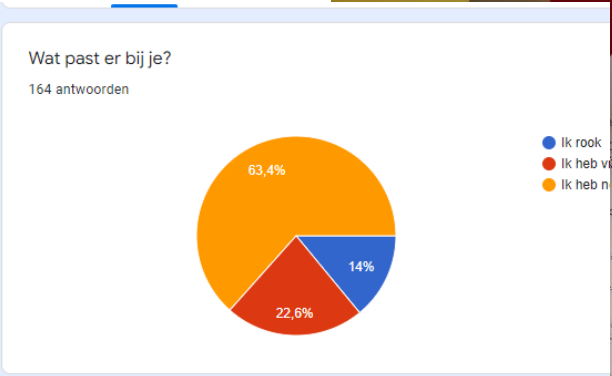
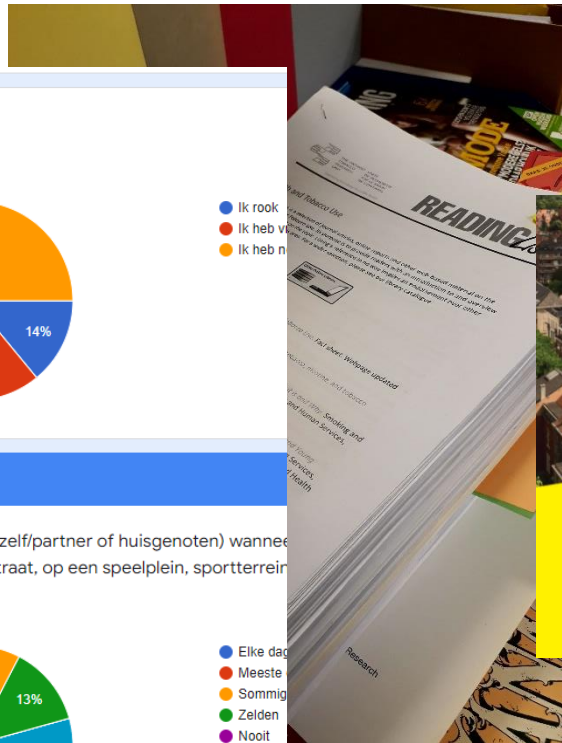
- ▶ Wie nog betrekken?
- ▶ Sociale norm in kaart brengen
- ▶ Drempels en opportuniteiten

2 Analyse

Analyse

Desk research + Data verzamelen + Analyseren

Jouw gemeente gevat in 178 cijfers

Jouw gemeentescan

Leuven

Benchmark Vlaams Gewest

Stad Leuven

in cijfers

bevolking mannen Belg Decen

Inhoud 1

erpen

2018

per maand

annen Belg

annen niet-Belg

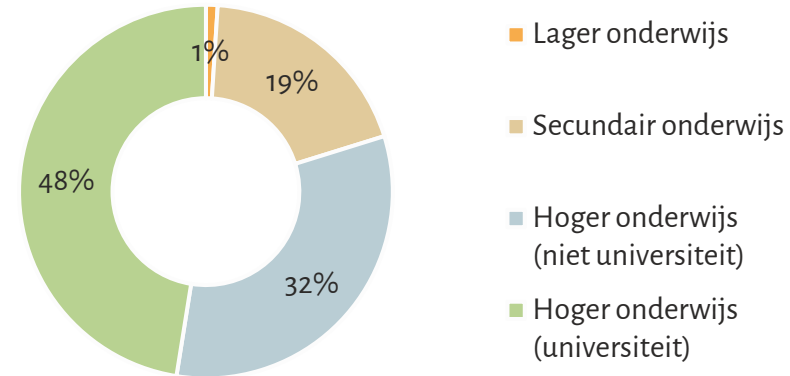

Analyse

Eindresultaat

- ▶ Online vragenlijst
 - 164 mensen vulden in
 - Waarvan 100 uit Blauwput en Kop van Kessel-Lo
- ▶ Spreken met
 - 10-tal buurtbewoners
 - Medewerker van buurtcentrum Casablanca
 - Koala-project
 - De Hulster (24/03)
- ▶ Wie hebben we niet (uitgebreid) gesproken:
 - De Nomade
 - De Wigwam

Opleidingsniveau (online bevraging)

3

Analyse

Van inzichten naar uitdagingen

Wat gaan we nu doen

1. Voorstellen inzichten (conclusies uit literatuur + gesprekken + bevraging)
2. Keuze van 3 prioritaire inzichten in groepjes
3. Voorstellen van 3 prioritaire inzichten per groepje + argumentatie waarom
4. Individuele stemronde voor je 2 voornaamste inzichten

3.1

Voorstellen van inzichten

1: Als jongeren veel mensen in de buurt zien roken is de kans groter dat ze zelf starten met roken. Dit effect is groter als de relatie tussen de jongeren en degene die rookt sterker is (vb ouder)

- ▶ Het hebben van rokende ouders en dichte vrienden die roken is een voorspeller van starten met roken. Verdere peers en volwassenen zijn minder belangrijke voorspeller.
- ▶ Opgroeien met veel rokende mensen in je omgeving zorgt ervoor dat je roken als normaal volwassen gedrag ervaart, iets wat kinderen doen en vinden het ook niet erg dat anderen rond hen roken.
- ▶ HOE KUNNEN WE... buurtbewoners bewust maken van het voorbeeld dat ze geven aan jongeren in de buurt? Ook op het gebied van roken
- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen die een voorbeeld zijn voor jongeren (ouders, jeugdwerkers...) ondersteunen om hun voorbeeldrol op te nemen?
- ▶ Uit de bevraging blijkt dat 28% van de mensen in de buurt elke dag rokende mensen op straat tegenkomt. (bij rokers is dit 54% : bij niet-rokers 24%)
- ▶ *Ik zie hier elke dag mensen voor de deur staan.* Bezoeker buurthuis

2: Jongeren denken dat iedereen rookt of het ooit al eens gedaan heeft (zéker op fuiven)

- ▶ Het overschatten van het aantal rokers kan mensen aanzetten tot roken
- ▶ Massamediacampagnes kunnen de perceptie van descriptieve norm van sigaretten bijstellen.
- ▶ Kinderen die op verschillende plekken blootgesteld worden aan tabaksrook gaan ervan uit dat de meeste volwassen roken
- ▶ Grote misopvatting over het aantal rokers. De meeste jongeren gokken rond de 80%.
- ▶ HOE KUNNEN WE... jongeren laten inzien dat de meerderheid van de jongeren nooit gerookt heeft?

3: Rookvrij beleid draagt bij aan een meer rookvrije sociale norm. En een meer rookvrije sociale norm vergroot het draagvlak om zich aan de rookvrije afspraak te houden

- ▶ Sociale norm kan samen met rookstatus, blootstelling aan tabaksrook en demografische verschillen iemand zijn steun voor rookvrije plekken beïnvloeden.
- ▶ 67% van de buurt was akkoord met de stelling dat roken op publieke plaatsen verboden moet worden. Bij rokers is dit 0% (N=13). Voor plekken waar veel kinderen komen stijgt dit cijfers naar 89% voor de buurt (54% bij rokers ; 94% bij niet-rokers).
- ▶ HOE KUNNEN WE... ervoor zorgen dat de buurt de handen in elkaar slaat om een rookvrije plek te creëren
- ▶ HOE KUNNEN WE... een rookvrije plek creëren in de buurt?

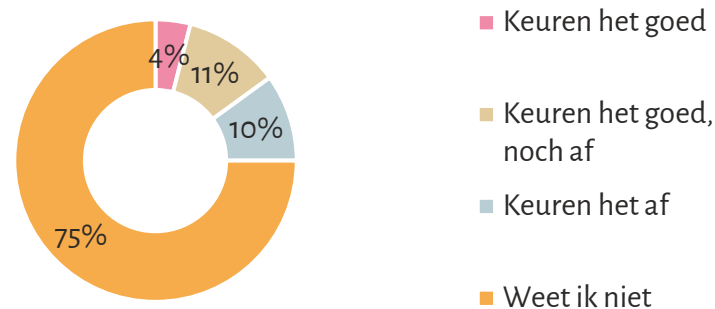
4: Roken in huis is bij bepaalde buurtbewoners iets heel gewoon. Ouders zijn hier belangrijke actoren

- ▶ Sociale norm kan een rol spelen in hoe vaders kijken naar een rookvrij huis.
- ▶ Er is negatieve link tussen kortgeschoolde vaders en moeders en de gepercipieerde norm (Hoeveel vrienden van je of mannen roken? + Hoeveel van je vrienden denk je dat in huis roken?). Deze gepercipieerde norm is gelinkt aan in huis roken.
- ▶ *Ik ga regelmatig op huisbezoek bij onze mensen. De meerderheid van hen rookt in huis*
- ▶ 38% van de mensen die roken gaven aan in huis te roken, 8% van de mensen die niet roken worden regelmatig tot dagelijks blootgesteld aan tabaksrook
- ▶ HOE KUNNEN WE... ouders ondersteunen om hun huis rookvrij te houden?
- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen die vandaag in huis roken motiveren en ondersteunen om niet meer in huis te roken?

5: De omgeving bepaalt mee of iemand in huis rookt. De goedkeuring van de omgeving is hierbij belangrijk. De meeste mensen weten niet hoe hun burens naar roken kijkt.

- ▶ Er is een negatieve link tussen subjectieve norm (in welke mate keuren je vrienden/familie/... roken en roken in huis goed) en roken in huis. Dit geldt zowel voor mannen als vrouwen.

Hoe kijken je burens naar roken?

- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen duidelijk hoe hun omgeving naar roken en roken in huis kijken?

6: Mensen hebben geen idee of hun buuren gestopt zijn met roken of niet. Nochtans kan dit wel mensen motiveren om een rookstop poging te ondernemen.

- ▶ Het overschatten van het aantal rokers kan mensen verhinderen van te stoppen met roken
- ▶ De perceptie van hoeveel andere mensen er gestopt zijn met roken is belangrijke variabele van stoppen met roken
- ▶ 54% weet niet of hun buur recent gestopt is
- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen bewust maken van recente stoppogingen van hun buurt?
- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen hun stoppoging laten delen met hun buuren?

7: In de buurt zijn al verschillende mensen gestopt met roken. Terugval komt bij verschillende mensen voor. Een meer niet roken norm kan terugval uitstellen

- ▶ Het herval als mensen gestopt zijn komt veel voor. In het bijzonder als mensen leven in omgeving waar een pro roken sociale norm aanwezig is.
- ▶ De meerderheid van de rokers heeft al een rookstop poging gedaan. Zin en stress zijn de 2 meest genoemde redenen om terug te beginnen
- ▶ Gemiddeld geven rokers een 6 op 10 als hen gevraagd wordt hoe graag ze willen stoppen (laagste 2 en hoogste 10)
- ▶ HOE KUNNEN WE... de ondersteuning en aanmoediging van de buurt bij rookstop zo groot mogelijk maken?
- ▶ HOE KUNNEN WE... ondersteunende omgeving in de buurt installeren om de kans op herval bij rookstop op klein mogelijk te maken?

8: Het zien van e-sigaretten in de omgeving is gelinkt aan de intentie om te stoppen met roken. Daarnaast is het zien van de e-sigaretten in de omgeving ook gelinkt aan meer jongeren die het gebruiken

- ▶ Het zien gebruiken van e-sigaretten in de publieke ruimte is gelinkt aan de intentie om te stoppen met roken.
- ▶ Het zien gebruiken van e-sigaretten in de omgeving is positief gelinkt aan het starten met e-sigaretten
- ▶ HOE KUNNEN WE... e-sigaretten als een opportuniteit gebruiken in de buurt zonder dat het jongeren aanzet om te roken?
- ▶ *Ik niet veel mensen in Casablanca e-sigaretten gebruiken, vooral roltabak.*

9: Actoren in de buurt kunnen bijdragen aan het installeren van een meer rookvrije sociale norm. Niet iedereen ziet het echter als zijn rol. Of is zeer moeilijk om resultaten mee te behalen.

- ▶ Artsen zijn zich niet bewust van hun rol in tabaksontmoediging. Ze kunnen hier bijdragen aan het veranderen van de sociale norm.
- ▶ De sociale norm die heerst in een bepaalde zorgsetting speelt mee bij het aanspreken van rokers door vroedvrouwen. Als het de norm is dat ze zwangere vrouwen aanspreken zal dit meer gebeuren.
- ▶ *Ik spreek eigenlijk nooit over roken. Tenzij er een specifieke aanleiding is. Ik wil ook mensen niet wegjagen.*
- ▶ *Gezondheid is een frustrerend domein. In die 10 jaar zelden gelukt om een duurzame verandering teweeg te brengen.*
- ▶ HOE KUNNEN WE... actoren in de buurt (vb zorgprofessionals, welzijnsprofessionals...) inspireren en (blijvend) motiveren om een rol op te nemen rond roken en een meer rookvrije norm?

10: Mensen roken als copingsmechanisme voor stress. Hierdoor zijn er meer mensen die in het straatbeeld roken. Positief is dat ze buiten roken.

- ▶ Veel mensen hebben de misvatting dat roken stress vermindert.
- ▶ Strategieën om met stress om te gaan kunnen bijdragen aan rookstop
- ▶ *De laatste tijd zie ik meer mensen in de buurt op straat roken. Corona, de hoge energiefactuur... mensen hebben veel stress.*
- ▶ *Veel van onze mensen beseffen niet dat ze in een stresssituatie zitten. En zien het dan niet als een copingsmechanisme.*
- ▶ HOE KUNNEN WE... mensen op een andere manier laten omgaan met stress?

3.2

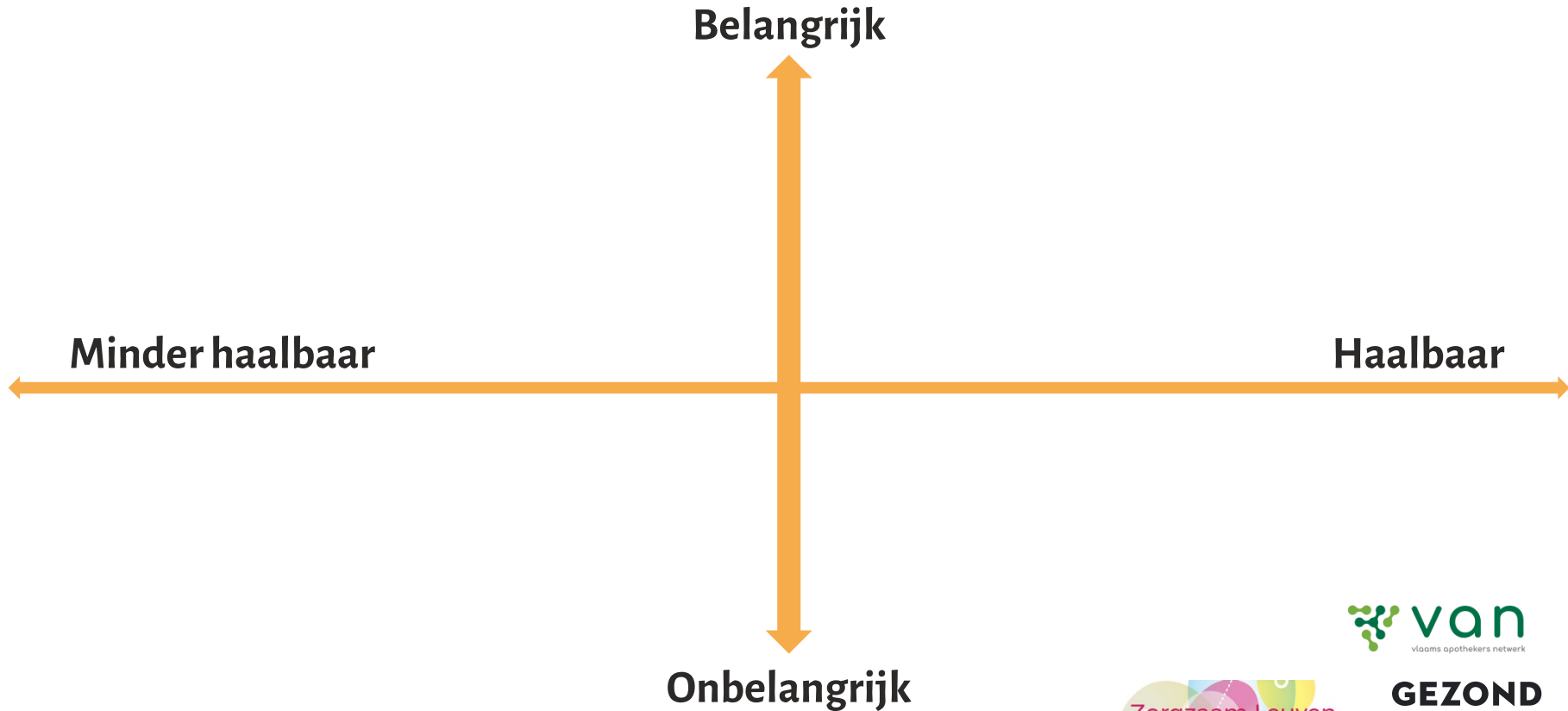
Keuze van 3 prioritaire inzichten in groepjes

Criteria

We verwachten dat werken aan dit inzicht:

- ▶ ervoor zorgt dat de sociale norm in de buurt (ook bij mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie) meer rookvrij zal worden (Belang)
- ▶ Haalbaar is om rond te werken in de buurt (Haalbaarheid)

Prioritisering

3.3

Voorstellen van 3 prioritaire inzichten per groepje
+ argumentatie waarom

3.4

Individuele stemronde voor je 2 voornaamste inzichten

Afronding

En evaluatie

Tussen nu en volgende samenkomst

Werk op de plank

- ▶ Ideeën verzamelen die een antwoord zijn op de uitdaging
- ▶ Volgende samenkomst:
 - Ideeën voorleggen
 - Actieplan afkloppen
- ▶ Datum? Tegen augustus 2022

Evaluatie

- ▶ Wat vond je goed aan deze samenkomst?
- ▶ Wat vond je minder goed aan deze samenkomst?
- ▶ Wat zou je graag willen meegeven voor de volgende samenkomst?

Bedankt

Dries Vandenbempt

dries.vandenbempt@gezondleven.be

02 422 49 35

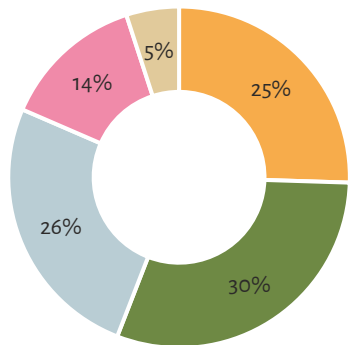
gezondleven.be

VLAAMS INSTITUUT

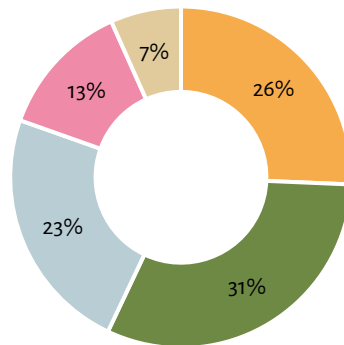
**GEZOND
LEVEN**

Leeftijdverdeling wijk Kop van kessel-Lo

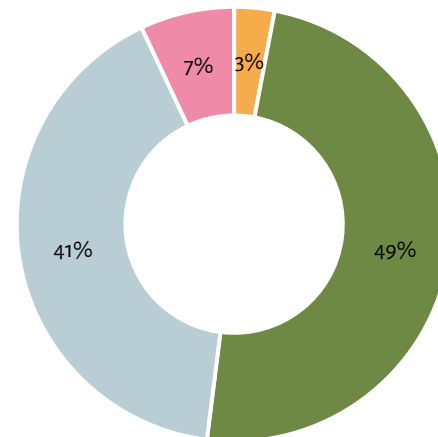
0-19 jaar 20-39 jaar 40-59 jaar
60-79 jaar 80+ jaar

Leeftijdverdeling wijk Blauwput

0-19 jaar 20-39 jaar 40-59 jaar
60-79 jaar 80+ jaar

Leeftijd

17-19 20-39 40-59 60-79 80+